

T. Wielkie odkrycia geograficzne i ich skutki.

Zwróćcie uwagę na:

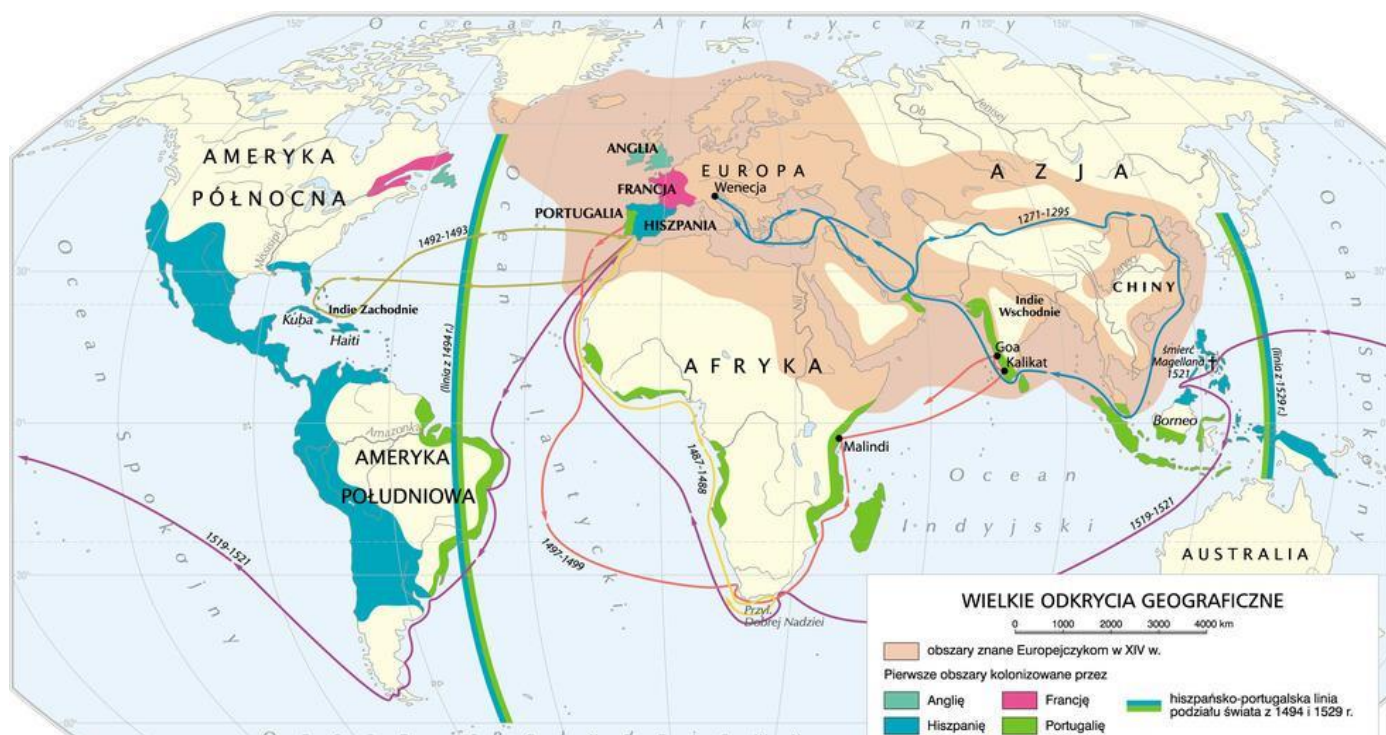
- dokonania: Bartłomieja Diaza, Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Amerigo Vespucciego, Ferdynarda Magellana i Juana Elcano,
- innych odkrywców: Johna Cabota, Jacquesa Cartiera, Francisa Drake, Jamesa Cooka
- skutki ekologiczne (nowe gatunki, choroby) i kulturowe (jedność religijna i językowa) odkryć geograficznych,
- „złoty trójkąt”,
- rywalizację pomiędzy Portugalią, Holandią i Anglią o wpływy gospodarcze,
- początki kapitalizmu.

Na stronie epodreczniki.pl w zakładce dla szkół średnich znajdziecie w ważn@historia nowożytność ciekawe materiały.

1. Zapisz w tabeli nazwy ziem odkrytych przez Krzysztofa Kolumba podczas kolejnych wypraw.



| Wyprawa | Odkryte ziemie |
|---------|----------------|
| I | |
| II | |
| III | |
| IV | |



2. W oparciu o mapę i podręcznik s.62, 67, 68, 70, 72-72 do oznaczonych na mapie wypraw dopisz odkrywców i podróżników.

- A. 1271-1295 –
- B. 1487-1488 –
- C. 1492-1493 –
- D. 1497-1499 –
- E. 1519-1521 –

3. Wymień nazwy obszarów Nowego Świata, które Europejczycy skolonizowali w XVI w.

| Hiszpania | Portugalia | Francja | Anglia |
|-----------|------------|---------|--------|
| | | | |

4. Przyporządkuj do opisów biograficznych właściwe imiona i nazwiska odkrywców. – s. 71-72

- A. Żeglarz włoski w służbie angielskiej, który podczas poszukiwania drogi morskiej do Indii odkrył wybrzeża Nowej Fundlandii i Labradoru.
 - B. Żeglarz pochodzący z Florencji, którego opis ziem odkrytych podczas wypraw do Nowego Świata dostarczył dowodów na to, że były one częścią nieznanego kontynentu.
 - C. Odkrywca hiszpański, który poprowadził wyprawę przez Przesmyk Panamski i jako pierwszy dotarł do Oceanu Spokojnego.
 - D. Żeglarz portugalski, który odkrył wybrzeże Ameryki Południowej, dzięki czemu możliwa stała się kolonizacja Brazylii przez Portugalczyków.
1. Vasco Núñez de Balboa,
 2. Giovanni Caboto,
 3. Amerigo Vespucci,
 4. Pedro Cabral,
 5. Jacques Cartier

A –, B –, C –, D –

5. Uzupełnij tabelę

| Postać | Herman Cortes | Francisco Pizarro |
|--------------------|---------------|-------------------|
| Obszar podboju | | |
| Czas | | |
| Zastosowane metody | | |
| Skutki | | |

6. Na podstawie mapy s. 78 napisz, czego dokonał:

A. F. de Orellana –

B. H. de Soto –

7. Wykonaj polecenia na podstawie tekstu źródłowego.

Dobrym przykładem ogromnej roli, jaką zabójcze zarazki odegrały w historii ludzkości, był europejski podbój obu Ameryk, w którego rezultacie nastąpiło wyludnienie Nowego Świata. Znacznie więcej amerykańskich Indian zmarło w łóżku na skutek zarażenia europejskimi zarazkami, niż zginęło na polach bitew, od broni palnej i mieczy białych najeźdźców. Zarazki, zabijając wielu Indian, także ich wodzów, osłabiały opór tubylców i sprawiały, iż upadało morale tych, którym udało się przeżyć. [...] O przewadze Hiszpanów zadecydowała ospa, która pojawiła się w Meksyku w 1520 roku. [...] Epidemia ospy spowodowała śmierć niemal połowy Azteków. [...] Owa tajemnicza, śmiertelna dla Indian choroba, oszczędzając Hiszpanów, stała się najlepszym dowodem niezwykłości najeźdźców. Do 1618 roku dwudziestomilionowa populacja Indian meksykańskich drastycznie się skurczyła. Liczyła wówczas 1,6 miliona ludzi. Los sprzyjał również Pizarrowi, który w 1531 roku ze 168 osobami pojawił się u wybrzeży Peru z zamiarem podbicia zamieszkiwanego przez miliony obywateli imperium Inków. Na szczęście dla konkwistadora, a na nieszczęście Indian, około 1526 roku do terenów imperium dotarła ospa, powodując śmierć większości populacji.

Źródło: J. Diamond, *Strzelby, zarazki, maszyny. Losy ludzkich społeczeństw*, tłum. M. Konarzewski, Warszawa 2000, s. 240–241.

A. Zaznacz właściwe zakończenia zdań.

Większość populacji Azteków i Inków wyniszczyła epidemia

odry.

ospy.

grypy.

kiły.

Najwięcej Indian w Nowym Świecie zginęło w wyniku

walk z najeźdźcami.

chorób przywleczonych z Europy.

kataklizmów.

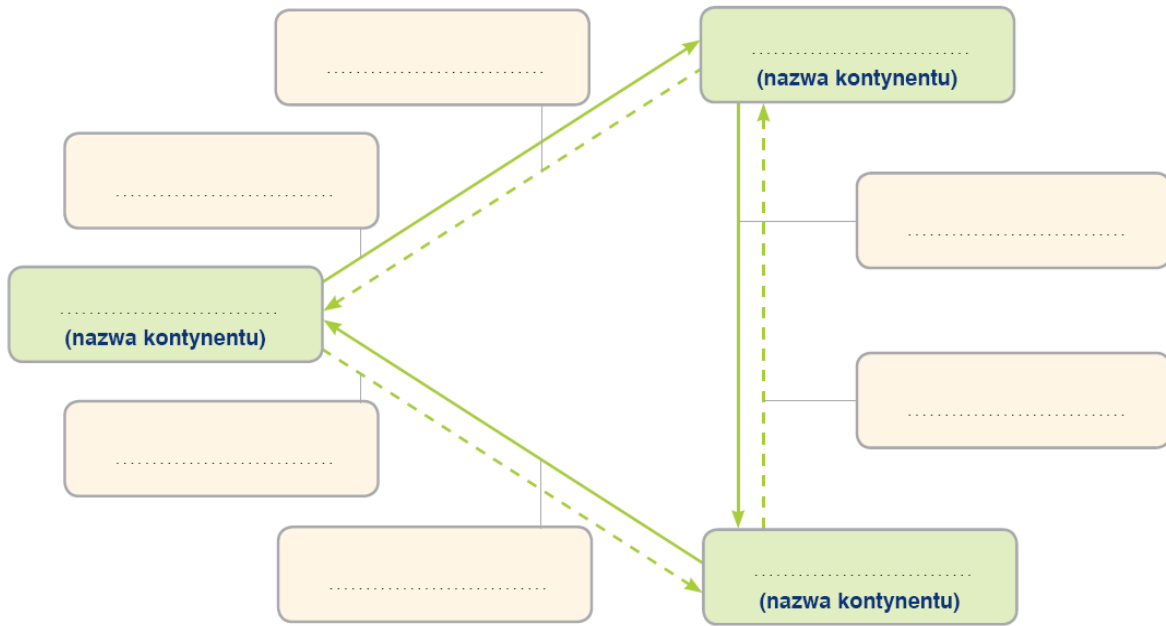
bratobójczych wojen.

B. Oceń wpływ rozprzestrzenienia się chorób zakaźnych na sukcesy konkwistadorów europejskich.

8. Wskaż zdanie fałszywe.

| Zdanie | F |
|---|---|
| Od XVI w. szlachetne kruszce pochodzące z Nowego Świata napływały do Azji za pośrednictwem Europejczyków w zamian za korzenie i towary luksusowe. | |
| Główną przyczyną powstania rynku światowego było stopniowe monopolizowanie międzynarodowej wymiany handlowej przez kolonizatorów w Nowym Świecie, którzy skutecznie rywalizowali o wpływy gospodarcze z kupcami z Europy. | |
| Następstwem wielkich odkryć geograficznych był szybki rozwój gospodarczy tych państw Europy Zachodniej, które uczestniczyły w wymianie handlowej w obrębie tzw. złotego trójkąta. | |

9. Uzupełnij na podstawie mapy ze s. 84 podręcznika schemat przedstawiający funkcjonowanie wymiany handlowej w tzw. złotym trójkącie. Zapisz we właściwych miejscach nazwy kontynentów oraz towarów podlegających wymianie.



10. Wyjaśnij w oparciu o tekst podręcznika (s. 81- 88), jak wielkie odkrycia geograficzne wpłynęły na Europę i Nowy Świat w zakresie gospodarki.

